

Törődjünk többet az iparitanuló képzéssel!

Mástél esztendei oktató munkám keserű tapasztalatai és a jövő szakmunkás nemzedékért való aggódás kényszerítettek arra, hogy e sorokat megírjam.

Az elektrolakatos tanműhelyben dolgozom. A várpalotai bányák dolgozói közül bizonyára sokan ismerik ezt a tanműhelyt, mert a tanulók legnagyobb része a várpalotai bányász szülők gyermekei. Azt azonban már kevesen tudják, még az illetékesek közül is, hogy milyen súlyos problémákkal küszködik ez a 100-as létszámú műhely, amelyet azzal a feladattal bízta meg, hogy a bányák részére olyan — a villanszerelő és lakatos szakmában egyaránt jártas, jól képzett — elektrolakatos szakmunkásokat adjon, akik az egyre inkább elektromosan gépesített széntermelés gépi berendezéseinek karbantartását és javítását tökéletesen végzik el.

Amikor a Munkaerő Tartalékok Hivatala elektrolakatos képzéssel kapcsolatos javaslatát jóváhagyta a Minisztérium, nyomban fel is állították ilyen tanműhelyt Várpalotán. A trósz és a gépjármű műszaki vezetősége meg is ígérte, hogy minden tőlük telhetőt megadnak az iparitanuló képzés biztosítása érdekében. Az ígértéssel öta már 3 esztendő telt el. A kezdeti lelkesedés lassan elszűrkült. Jelenleg ott tartunk, hogy a gépjármű vezetősége — akiknek hatáskörébe tartozik az iparitanuló képzés — teljes közönyt mutat az oktatás iránt. Pedig az elsőként kikerült tanuló csoportok már a termelésben dolgoznak. Nyugodtan mondhatjuk, hogy van jövője ennek az oktatási módnak. Van egy súlyos hiánysága az oktatásnak: a villamosképzés gyengesége.

Sok mindent megpróbáltunk már, hogy a villamos oktatás színvonalát felemeljük, azonban minden próbálkozásunk sikertelen maradt. Ugyanis a tökéletes villamos oktatás mellett ez nagyon anyagigényes, oly módon lehetne megoldani, hogy a bányászoktól a

villamos- és tekerceselőműhelytől kapott villamos jellegű javítási munkákon dolgoztassuk tanulóinkat állandó oktatás mellett.

Ezzel kettős célt érünk el: egyrészt a munkákkal túlsúlyolt villamos- és tekerceselőműhely munkáját könnyítjük meg, s ezáltal változatlan bérkeret mellett megnövekszik a műhely kapacitása. Másrészt a jövő szakmunkásgárdája olyan alapos gyakorlati képzésben részesül, hogy mindenben meg fog felelni a bányában előállított követelményeknek.

Ehhez azonban egy kis helyiség kellene, amelyben tizenkét tanuló számára biztosíthatnánk munkahelyet. A helyiség meg is van. Már öt hónapja lepi a por a tekerceselő üresen álló épületét, akiknek jelenlegi helyére mi beköltöztetnénk. Csak az az egyetlen ember hiányzik, aki eldöntse az épület sorsát.

Ha a gépjármű vezetőséget kérdezzük efelől, ezt a választ kapjuk: „Kérem, mi elméletileg támogatjuk a tanműhely kérését”. (Ezek Marcona főmérnök elvtárs szavai). A tanműhely részéről azzal a kérréssel fordultam a főmérnök elvtáshoz, hogy az oktatás céljára egy kisméretű 800 forintos villamos műszert hozassanak.

A főmérnök elvtárs nem éppen udvarias hangon tudtomra adta, hogy ilyesmiről szó sem lehet, „mert ő nem fog mindenképpen műszert kölcsönadni”. Amikor biztonyítani próbáltam a műszer szükségességét. „Nem hozatunk! Ha nincs műszerük, kérjenek kölcsön”. Volt a válasz.

Miközben az épület folyosóján kifelé indultam, ilyen gondolataim támadtak: Igen, a főmérnök elvtárs úgy gondolja most, hogy valami újat és nagyszerűt mondott azáltal, hogy kérjük kölcsön, mert ő nem tudja, hogy Várpalotán az egész eddigi villamos oktatás kölcsönkérésre épült fel. Nem tudja, hogy az oktató minden egyes témakörre úgy készült fel, hogy körüljárta a műhelyeket, és mindenütt kölcsönkért, hogy az oktatáshoz

szükséges anyagot előteremtse. Nem tudja azt sem, hogy az oktatás jelenlegi színvonalára is csupán a műhelyvezetők (a Molnár, Sági, Jakab és Steinhauer elvtársak jóindulatán múlt, akik belátják nehézségünket és amennyire tőlük telhetett, segítettek bennünk).

Az azonban tudnia kellene és be kellene látni végre, hogy ilyen alapokra iparitanuló képzést felépíteni nem lehet.

Mindenki, aki rádiót hallgat, vagy újságot olvas, értesült arról, hogy a forradalmi munkás-paraszti kormány néhány hónappal ezelőtti határozatot hozott az iparitanuló képzésről, amely szerint az oktatás jelenlegi formáját tartja a legmegfelelőbbnek és ezt nem megszüntetni, hanem továbbfejleszteni kívánja.

Az itt elmondottak ismeretében arra kérem a trósz és a gépjármű vezetőséget, akiknek módjukban áll az oktatás helyzetét segíteni, hogy adjanak őszinte választ, kötelezőnek érzik-e önmagukra nézve a kormány határozatát, vagy nem értenek vele egyet? Mert ennek a jelenlegi langyos állapotnak az egész népgazdaság valójára káros hatást gyakorol. Ugyanis a hiányos képzettségű szakemberek kezében a bányák sokmillió forintos gépi berendezései bámulatos gyorsasággal fogynak a szemétdombra kerülni, és, ami még súlyosabb, a hiányos képzettségű villamos szakemberek hozzá nem értésüknél fogva, számtalan halálos baleset előidézői lehetnek.

Úgy érzem, hogy ha azok a vezetők, akik számára e levél íródott, ilyen szémszövegű nézik iparitanuló képzésünk fontosságát, akkor Várpalotán nem fog soha többet az itt leírtakhoz hasonló eset előfordulni. Egyetlen hivatásos magaslátán áll műszaki vezetőknek — aki ebben az országban él — nem válhat dicséretére, ha az iparitanuló képzést tizedrangú kérdésként kezeli.

Szabó Ferenc
M. U. M. oktató.

Sürgősen megoldandó!

Vannak emberek, akik mindent a szó legszorosabb értelmében fogják meg. Hogy a tüske, a tű, és egyéb hegyes eszközök szólnak, csak azt hajlandók megérteni. Azt viszont nem, hogy vannak egyéb tárgyak is, amelyek szúrják az emberek szemét. Legalább is a többségét.

Igy vagyunk ezzel itt a bányaudvaron. Kint az utcán a borongós, de mégiscsak jószágos őszi idő már régen felszártotta a kora őszi esőzés nyomait, port kerget a szél. De tőle 5 méternyire sár és mocsok. Egyszer a nyáron már azt hittük, hogy népgazdasági érdekből halasztavat akarnak létesíteni a bányaudvaron. Aztán a jó meleg napok kiszáradták a vizet, és ezzel minden elintéződött. S most kezdődik előlről az egész. Egyrészt a szerszámokkal, anyagokkal túlsúlyolt udvaron mozogni sem lehet, mert egyrészt a fentebb nevezett mocsár

foglalja el, másrészt pedig jogos bosszúságát okoz, annak a közel 2000 embernek, akik ezen a sáron, mocskon keresztül érkeznek munkahelyükre, vagy távoznak onnan.

Adnánk egy szerény tanácsot is a sárgudör feltöltéséhez. Hozzássanak salakot valamelyik erőműtől. Lehet, hogy ennek a gödörnek a betöltéséhez szak szempontból csak a Borsodi Erőmű salakja felel meg, de lehet, hogy akad ilyen közelebb is, ha nagyon körülnézünk, még talán Várpalotán is! Idő és jóindulat dolga az egész, ezzel az egyik gödört elintéztünk. A másiknál a sárítót mellett fel kell emelni az altalajt, azt újra lekövezni, és végleg megszabadítottuk az embereket a sok jogos bosszúságtól.

Mi hisszük, hogy ezt nemcsak mi akarjuk, hanem a vezetők is. Az akarat önmagában véve kevés, tenni kell valamit, mégpedig sürgősen!

A nehézségek ellenére

A Külfertési-bánya dolgozói november első napjaiban — a szeszélyes időjárás, az esőzés, és az, hogy egyre kevesebb volt a szén a bányában — lemaradtak a tervteljesítéssel az első napokban. De a szorgalmas munka eredményeként sikerült behozni az elmaradást. Nagy munkát végeztek, mert a kifogyóban lévő

bányában már igen kevés volt a szén, s a napi terv teljesítése mellett elő kellett készíteni a decemberi munkahelyeket is. Ugyanis hétfőn már a Cser-erdő alatt új külfertési bányában kezdik meg a munkát, hogy szent tudjanak szállítani az erőmű részére.

Hozzászólás

a bányászházak építéséhez

Az „Új Várpalota” november 16-i száma a várpalotai bányász lakásépítéssel kapcsolatban közölte a Nehézipari Minisztérium Szénbányászati Ágazat Beruházási Osztálya által megadott választ. Érdeklődéssel olvastam ezen választ, azonban egy-két dolgot nem tartok kielégítőnek a megadott tájékoztatásban. Ilyen például az,

hogy a földszintes családi házakat azért nem lehet pincével ellátni, mert a rendelkezésre álló típusú tervek nem tartalmazzák földszintes házaknál pincés megoldást. Továbbá a válasz szerint igen megdrágítaná a földszintes családi házak építésének költségét, ha az épület alatti pince is lenne.

Véleményem szerint nem volna helyes csak azért a földszintes családi házak építésénél a pincét mellőzni, mert típusú terv erre nincs. Akkor a típusú terv, mint olyan, nem megfelelő és azt félre kell tenni, azonban megfelelő családház építésére alkalmas tervvel kell pótolni. Ami az építési költséget illeti, nem tartom valószínűnek, hogy nagyon megdrágítaná a családház építését az a tényező, hogy pincével van ellátva. A különböző melléképítmények építési költségei zömében fedeznek a pince beiktatásának költségét. Visszatérve az az elképzelés is, hogy az épületben nincs beépítve a WC. Egy családház építésénél minden építendő személytől olyan igényes nyel; hogy az összkomfortos legyen.

Nem egészen világosan ad választ a családház építésénél a 40 százalékos felhasználásának indoklása sem, mivel a válasz szerint drágább az építkezési költség, mert állami vállalattal által épített házak drágábbak, mint a bányász saját kivitelezésben építi. Az a bányász is kiskereskedelmi áron kapja meg az építési anyagot, aki saját kivitelezésben épít családi házat. Miért van akkor az építkezési költségekben különbség, miért van különféle kiskereskedelmi ár? Továbbá; ha azokat a tényezőket figyelembe vesszük, ami a jelenlegi típusú tervből adódik, úgy nyilván magas egy családház építési költsége. Magas azért, mert nem csupán a ház építési költségeit kell az építetőknek fizetni, hanem külön költségekbe kerül a melléképítmények megépítése is. Melléképítmények nélkül pedig családház el sem képzelhető. Véleményem szerint megfelelő családházak építése; megfelelő feltételek mellett, nagyban elősegítené a bányavárosokban az új dolgozók letelepedését és ezen keresztül nagyban csökkenne a bányászok ma még nagyfokú munkavándorlása.

Egy közleni szándékozó

AZ ANYA SZÍVE

Volt-e már művész, aki kőbe véste az anyai szeretetet, volt-e festő, ki ezzel állt vászna elé, vagy író, aki papírra vetette? Ha volt is, az csak kisérlet marad. Ilyet csak az élet fejjezhethet igazán. Az anya szívét senki más nem ismeri, csak ő. Lágy áttört dalát csak hallo, de érezni csak ő érzézi igazán. Ha kínozik égetik a szívét, leforduló könnyeinek csak csillogását látod, a fájdalom megmérni soha nem tudod. Ha láncot kovácsolsz, az ő szeretetének tüze megolvasztja azt, ha hegyeket ternyolysz elébe, ő áthatol rajta, s mindezt egy gyermekért. Mert ő szülte, táplálta vérrel és soha nem szakítható el tőle, mert az ővé. És mi a fizetség mindézért? Egyetlen szó: **Édesanyám.**

Erre a szóra várt M. Szabó Lászlóné. Várta a fiától, akár egy gyűrűt papíron is, de nem jött. Akik szavát hallották a múlt ősszel itt a Ferencbányán, érezték, hogy e szavakat pokoli kíno szülték.
... En elmegegyek, én megkeresem a fiamat... És elment. Merit Székesfehérvárra az intézetbe, ahol Laci tanult. — Mert az én kismiam nem megy el, nem hagyja itt az ő édesanyját... Laci nincs az intézetben.
... Nem! Ő nem szóköti ki, ő itt lesz a közelben. Laci! Laci! — hangzik a kétségbeesett kiáltás a Bakony kopaszodó ágai között. Nincs most félelem, csak hívó kiáltás: Laci! Laci! S az erdő korukul hallgat, csak az avar csörög rogyadozó lábai alatt s egy-egy ág hajlik elébe, hogy belekarmoljon az eszelős asszony arcába. Haja csapzottan omlik alá, s a páratól arcára tapad. De ő megy, megy: üzi egy legyőzhetetlen erő, megy fától fáig. Mi gondja most az idő mű-

lásával, mit tudja ő, hogy nappal van vagy éjszaka, csak megy, megkeresi Laci, az ő drága kis fiát. És a kés most újra belehasít... Hátha mégis? Azt mondják: Szombathelyen összeírják, akik nyugatra mennek — motyogja magának... Nincs, nincs. Én megkeresem, visszahozom!...
Egy erős novemberi éjjelen egy asszony lopózott át az osztrák határon. Nem volt útítarsa, csak anyai szíve, mely húzta a fiához. Ha falat raktak volna elébe, azt is áttörte volna. Mire kivirradt, Kismartonban volt. A Vöröskeresztnél érdeklődött.
— A fiamat keresem. Az én Laci-kiamat. — Csak nagy sokára bökte ki, hogy M. Szabó László diákot. És a névsorban ráakadt.
— Hova lett? Mondják meg emberek?
— Svédországba — hangzott a rövid válasz.
— En is megyek, kérem. vegyenek fel a listára. — Talán soha nem ment még autóbussz olyan lassan, mint most, mikor Szabónéült rajta. Három napig tartott, míg Borgba ért. Itt a Vöröskeresztnél köztették, hogy nem tudják, melyik táborban van a fia.
— Keressék, én azért jöttem, mert látni akarom — A vágy, az izgalom fagyasztják erejét, égségességét. Eltelt egy nap... kettő... Laci nem találják...
— De értse meg, jó ember, ezt nem lehet kibírni! Ha van magának szíve, ha van gyereke. akkor keresse, mert én a tengerbe öltöm magam. Már azt hittem, hogy itt elérem, és itt kell elvesztenem?! — És két szeméből már könny sem hullott, csak nézte az ablakon át a fehértaraj hullámokat. Aztán visszament a lá-

gerbe, végigdől a vackán. Alud-e vagy nem, nem tudná megmondani. Csak egyet látott. Laci, az ő drága kis fiát. Harmadnap köztették: megvan a fia, egy götöbörgi táborban. Egy finommechanikai üzembe jár dolgozni. Utána ment. Másnap telefonon hívta Laci. A keze, az ajka reszkettett, míg a kagyló után nyúlt. Ismerős hang jelentkezett.
— Hogy hívják?
— M. Szabó László.
— Anyja neve?... És a szemében láng gyúlt... Kismiam!... — És a drót másik végéről jött a régen várt szó: **Édesanyám!**
Valamit mondott az orvos, mikor Szabóné magához tért. Ő nem értette, csak boldog könnyek peregtek végig csöppnyire aszalódott arcán. A szívből jöttek.
— A fiamat el akarom vinni — állt vékony testével, de erős akaratával a táborparancsnok elé az anya.
— A fiával nem találkozhat.
— Még hogy nem találkozhatom?! Most, mikor már itt vagyok. Hisz velem már úgy sincs sok hátra — temette két kiaszott tenyerébe arcát.
— Harcolni fogok érte utolsó leheletemig!

Mikor jelentették a táborparancsnoknak, hogy ez a félhalt asszony már három napja éhségstrájkot folytat, sürgősen maga elé hívatta, autóval vitte a vastűállomásig, hogy vonaton menjen odáig, ahol a fia lakik.
— Laci!
— Édesanyám! — dorultak könyveze egymás nyakába. Négy nap múlva Szabóné elbörtökült a magyar konzulátura. — Eljöttem a fiamért, megtaláltam, ha az akarom vinni Magyarországra.

De Szabónén egyre jobban erőttelt a betegség.
— Édesanyám, nem bírja az utat hazáig, orvos kell magának, orvost meg csak az kap, aki dolgozik — mondotta a megadólt, anyjéért aggógó fia. Szabóné dolgozni ment. Három hétig tartotta magát, de tovább nem bírta. Körházba került. Súlyos gyomorműtétet esett keresztül. Laci még szükebbre fogta a költekezését. Kell az útra hazafelé.
— Ne menjen, börtönbe kerül... Ne menjen, mert megkínózzák, ha hazaér... Ne menjenek... — rémszavakkal az édesanyját is. De mikor 7 hónap múlva felépült, odaállt a rémszavakkal elé.
— Ha nem félttem egyedül idáig, visszafelé nem félek a fiammal. — És mikor Kelet-Németországba értek, bőven ellátták őket. — Nem félttem, de arra mégsem gondoltam, hogy itthon ilyen szeretettel fogadnak. Laci már állást is kapott. Hazamentek Szabóné szüleihez és kislányához Jászszentlászlóra. Lacinak elismerték kint tanult mesterességét, és mint finommechanikus dolgozik a Jászberényi Aprítógépgyárban.

November 28-án egy asszony jelentkezett a Ferencbányán munkaiügyi osztályán. A munkakönyvét kérte. Igaz, hogy egy évvel ezelőt bejelentette, hogy elmegy a fiáért, de meg sem várta, hogy engedik-e vagy sem. A törvény betűi szerint önkényesen távozott. Ezt kéne beírni munkakönyvébe... De említeni szíve is van a világon... Ki tudna sújtani egy édesanyját, aki a fél világot bejárta és hazahozta fiát. Hát most, amikor együtt van, itthon van övéivel, most rontanánk meg a boldogságát? Hajoljon meg most a törvény a tiszta szív előtt. A. M.